

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

4. Baff. 3703 (20)

DE PRAEDESTINATIO NE ET REPROBATIONE DISPVVTATIO

In Academia Dilingana, Anno M. D. LXXIIII. die XVI
Novembris publicè habita, Praeside

R. P. GREGORIO A VALENTIA Societatis
IESV, S. Theologiae Professore ordinario, Respondente

Reuerendo & Doctissimo Viro MICHAELI
DORNVOGELIO, Artium liberalium &
Philosophiae Magistro.

Sicut agite ut per bona opera certam vestram vocationem &
electionem faciatis. II. Pet. I.

DILINGÆ
EXCVDEBAT Sebaldus Mayer.
ANNO M. D. LXXIIII.

RELIGIOSISS. ET ILLV-
STRISS. PRINCIPI IOANNI EGOL-
pho, Pontifici Augustano, Mæcenati suo
liberalissimo, Michael Dorn-
uogel S. P. D.

SAcrosancta Theologia, JOANNES Amplis. quæ est Christiani hominis maximè pro-
pria disciplina, & de sempiterno Numine verissimè disputat, reliquis omnium artium fa-
cilitatibus longo interuallo anteire, existimari non immerito debet. Etenim ut alijs preter-
missis, in quibus nostra sententia nullam penitus dubitationē habet, eam cum Metaphylice, quā
Veteres tūm primam Philosophiam, tūm absolute Sapientiam, tūm etiam Theologiam dixerūt,
comparemus, quid est tandem in illa dignitatis, in quo à nostra, hoc est, vera Metaphysica, veraq;
Theologia non longo interuallo supereret? Illa quidem etiam in celos ausa penetrare, de mem-
bris ab omni corpora cōcreatione alienis, quas intelligentias nominamus, ac de ipso principe
Deo quedā disseruit, sed tā pānica, tā ambigua, tenuia et imperfecta, vt eadē ipsa σκιαγραφία
potius, id est, picturā adumbrata, seu prīni lineamētorum dūctus, hāc autē quæ à nostris ho-
minibus explicantur, viuis colorib⁹ depicta, illustratę̄, rerum nobilissimaru⁹ & altissimaru⁹
imagine⁹ iudicentur. Huius ea vis est, vt eorum animos, qui se illi dēdiderunt, diuina quadā luce
perfundat, vt omnes ignorantia⁹ nebulas discutiat, vt hominē procreatori suo, & hunc vīcisima
creatūra⁹ suā multo clarius, quām vetus Philosophia ostendat, vt omnia cērum ad sempiternā
salutē necessaria, cuius causa nati sumus, certissimis conclusionibus edoceat atq; exponat. Haud
enim illa humanis rationibus, sed diuinis oraculis, haud Aristotelis & Platonis, quorum preci-
pua inter doctos habetur auctoritas, sed sanctorum Prophetarū, Apostolorum, & ipsius I E S V
Christi vocibus ac testimonij nititur, quē iustitia veritatisq; Doctorem parentem aeternum ad nos
de cœlo demisit. Quæ cum ita sint, Theologiam velut sc̄ientiam sc̄ientiarum, omniumq; doctri-
narum magistrā, Reginam & Imperatricē merito veneramur, cuius diuinitas si quis erit con-
secutus, nā illum ego vere diuītē ac opulentum existimabo. Etenim cūm etiam profanis litteris
à sapientibus viris tantum semper gloria⁹ sit imp̄artitum, vt p̄e illarum opibus omnes thesauros
& ipsi despicerent, & ab alijs despiciendos arbitrarentur, quid tandem de sacrarum literarū stu-
dijs iudicare debemus? quæ quo magis reliquorum praestantiam antecedunt, hoc alumnos suos
beatores efficiunt. Ego vero JOANNES Amplis, cum in huius discipline coelestis sacrosan-
cta templa introductus, aliquot iam annos in ea cognoscenda & contemplanda versatus sim,
mīhiq; fructum laborum meorum vt non maximum, ita nec minimum tulisse videar, constitui
eius ipsius tibi specimē aliquod his assertionibus pr̄bēre, & hoc genere velo fficij vel debiti meū
erga tuam Amplitud. studium declarare. Quod eti pro tuis in me summis meritis exiguum est,
tamen clari viri longè pluris animi voluntatem, quām munerum officiorumq; magnitudinem
facere confuerunt. Quocirca cum pietatis & obſeruantia erga te mēc conscius mīhi sim, non
videor nihil ad te mittere, quāus hēc parua sāne, & minimè tuo splendore digna mitto. Igitur
fusū & hortatu Doctorum meorū, ex illis θεολογουμένων disputationibus, aliquot de pre-
destinatione & reprobationeſententias in Academia tua publicè defendendas de-
legi, quas tibi dicau. Quem magnopere oro, vt me sua omnibus iam
pridem nota liberalitate prosequi in posterū non cesset. Vale
princeps Illustris. Datum Dilinga Calen.
Neuemb, Anno M. D; LXXIV.

DE PRAEDESTINATIONE ET REPROBATIONE.

PRÆDESTINATIO (*nominis notioribus prætermisso*) nihil est aliud, quam diuini intellectus operatio, qua rationales creature in eternam beatitudinem medijs supernaturalibus certò consequendam diriguntur. Cum hac vero operatione, in qua propria prædestinationis ratio consistat, coniuncta est alia diuinæ voluntatis, qua Deus vult fieri quod est intellectu præordinatum, id quod constituto tempore per utramque operationem executioni mandatur.

2. Hanc si peflettes prædestinationis rationem, nihil est in prædestinato, sed potius in ipso Deo, imo est ipse Deus, à quo, qua sua est infinita perfectio, nulla causa operatio re ipsa distinguitur. Si vero eius effectus consideres, tres esse in prædestinato, ad quos omnes reuocari possint, aperte docuit D. Paulus, vocationem nempe iustificationem et glorificationem. Nam quos prædestinavit, hos et vocauit, et quos vocauit hos et iustificauit, et quos iustificauit illos et glorificauit. Ad Rom. 8.

3. At quoniam multi sunt vocati, pauci vero electi, non omnem Dei vocationem Matth. 22. effectum prædestinationis esse intelligendum est, sed illam efficacem, quam homo vocationis non solum intellectu audit, verum etiam ei voluntatis consensione Deo bene iuvante ita responderet, ut vel acceptam gratiam ad extremum usque vita spiritum cōseruet, vel certe non sine illa per paenitentiam recuperata è uita decedat.

4. Sin vero vocationi homo non responderet, aut ad tempus responderet, ita ut moriens gratia iustificante destinatus inueniatur, eiusmodi certe et vocatio, et iustificatio, communis diuinæ prouidentiae mediorum supernaturalium effectus est, prædestinationis non est. Quocirca vocatio et iustificatio non ita prædestinationis effectus sunt, ut ab ea una proficiantur necessario. Eiusmodi enim mutuam connexionem cum prædestinatione solum hi duo ipsius effectus habent, finalis (ut dicitur) perseverantia, (qua ad iustificationem referuntur) et gloria consecratio.

5. Nec vero quod beatitudinis adeptio finis sit hominis ultimus, permouere nos ut quosdam alias debet, quo minus eam prædestinationis effectum appellemus: quamvis illis hoc libenter damus prædestinationem qua pars est diuinae prouidentiae, circa media tantummodo versari. Ea enim ipsa beatitudo formalis, qua hominis est ultimus finis, si ad ipsum Deum et ad eius prouidentiam referatur, medium est proculdubio, quod ut cetera omnia creata ad seipsum suamq; beatitudinem tanquam omnino ultimum omnium finem Deus refert.

6. Quod igitur gloria consecratio hominis sit ultimus finis, illud absq; dubitatione cōsequitur, ut sub hominis siue prudentiam siue prouidentiam cadere non possit, nempe qua ad media hominis tantum se extendet: non autem ut diuinæ prouidentia cuius non est finis ordinem subterfugiat.

7. Sed et illud quoq; quod aij omnino contra sentientes dicunt, solam consecrationem gloria effectum esse prædestinationis, falsum esse arbitramur, et rationem minus constarem. Nam si (inquisiunt) ut fortasse posset, Deus beatitudinem alicui conferre si-tuaret,

uerit, qui gratia et alijs medijs praeditus non esset, nihilominus ille praestinatus diceretur, esto: dicatur, ne sit de nomine controversia, at certe ille praestinatus non esset ea praestatione, qua rebus ut nunc constitutis praestinari homines fatemur.

8 Ut ergo illis concedamus eiusmodi praestationem quam fingunt, si qua posset esse talis, unius glorificationis causam esse: nihil est quod nos cogat diffiteri praestationem illam longè diuersissimam, qua iam homines praestinantur, et de qua nobis est sermo, preter gloria consecutione alios habere effectus, quos iam cōnumerauimus.

9 Porro ex his quae de ratione ipsa praestationis, deg, eius effectibus sunt breviter dicta, et inferius declarabuntur magis, expeditior via patet ad perdifficilem illam questionem dijudicandam de causa praestationis, aut videlicet sit in nobis constituta. Superiacaneum enim esset querere causam praestationis in se, quam constat esse ipsius Dei operationem, que, ut Deus ipse, omnino causa caret: sed id solum in dubium vocatur a Theologis. An illorū quos diximus praestationis effectum causas sit in nobis posita, ac promide ipsius praestationis, ut refertur ad eos effectus.

10 Nam cum effectus illi si re ipsa in homine reperiantur, sub ordinationem diuina prouidentia (quam nihil subterfugit) atq; adeo praestationis debeant cadere: quod illorum ex parte nostra causa esset, merito etiam causa diceretur diuina praestationis, quatenus eos effectus respicit, hoc est, causa esset ut ad tales effectus diuina ordinatio referretur. Itaq; non sine ratione ab omnibus Theologis est hoc positum: eundem ordinem nos habere ad ipsam praestationem, ut ad aliquem effectum refertur, vel ad omnes, quem ad eos ipsos effectus habemus, propter mutuam connexionem, qua est inter aliquam operationem, ut ad aliquod obiectum refertur, et ipsum obiectum.

11 Magna est igitur controversia, an effectus praestationis aliquid in nobis praedat, quod praeiustum ab aeterno a Deo causa fuerit meritoria, ob quam Deus nobis conferre eos effectus constituerit, id quod est nos praestinare, ita ut ad eiusmodi causam praeiustum certò est infallibiliter secuta sit praestationis, siue certitudine legis iustitiae diuina, si ea causa ex iustitia meritoria afferatur, siue certitudine misericordiae, si solum dicatur ex quadam congruitate meritoria: latè enim de causa quaritur.

12 In qua quidem controversia Pelagius impugnandus esset, qui praestationis effectus naturæ meritis nec scio quibus ascribit, nisi id potius ad locum de iustificatione et gratia pertineret. Origenis vero sententia operibus anima ante corpus creatæ praestationem tribuentis, quam sit a veritate absenta præclarè ostendunt verba D. Pauli: Cum enī nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, quia maior seruiet minori, &c.

13 Apud alios autem Doctores, qui Christiano nomine digni censentur, illud est in primis certum, praestationis, quod ad aliquos particulares effectus attinet, causam esse in nobis sita. Quemadmodum enim unus effectus praestationis, causa est alterius, ita et ipsius praestationis, ut illum respicit. Itaq; merita praeiusta a Deo sunt causa praestationis quod attinet ad ultimum effectum, qui est gloria.

14 Ut enim nulli adulto confert Deus gloriā nisi propter merita, sic nec ab aeterno statuit se ei illa daturū nisi propter eadem ipsa merita. Omnia namq; eo prorsus modo sunt ab aeterno a Deo constituta, quo postea eveniunt. Nec solum prius Deus ab aeterno po-

ne voluit ut homo haberet merita tanquam causam gloriae, quam ipsam gloriam sed etiam prius vidit ab eterno illum habere merita (quod sine causa aliquis concedere reformidant) propter quae præcisa voluit illi gloriam conferre.

15 Quid enim prius Deus esse vult, prius ordinat id futurum, cum per vitramq; potentiam, intellectum scilicet et voluntatem sit causa rerum extra se. Itaq; si prius vult predestinatum habere quam gloriam, eò quid merita causa sunt gloria, prius etiam intellectu ordinat illum merita habiturum, ac proinde prius merita sunt causa. Eo enim ipso quod ordinat Deus aliquid, intellectu id videt.

16 Nec verò merita predestinatorū prius fuisse à Deo visa et volita, quā ad particularem illum effectum gloria eos predestinasset, prohibet, quo minus, ut causam finalē meritorum, prius Deus viderit et voluerit gloriam predestinati, quam eius merita. Sicut enim diuerso genere causae effectus intellectus et volitionis diuinæ sunt ad inuicem priores et posteriores: ita etiam diuersimode prius et posterius iudicem effectus obiciuntur intellectioni et volitioni diuinæ. Est namq; (ut nostro loquamur modo) idem ordo prioris et posterioris in ipsis actionibus diuinis statuendus, ut ad obiectas res referuntur, qui in ipsis rebus reperitur.

17 Nec solum predestinationis, quod attinet ad ultimum effectum, causa in nobis īest, ut est dictum: quia et actiones nostræ supernaturales, quas auxilio Dei exerceamus, et ad ipsam gratiam ultimo nos disponunt, dicenda sunt predestinationis causa quo ad hunc particularem effectum, nempe gratiam formaliter iustificantem, sicut et ipsius gratiae causa sunt disponens et materialis, non tamen meritoria, sicut ex iustitia: gratia namq; cum sit principium meriti, sub illud non cadit, atq; adeò nec predestinatione ut ad gratiam comparatur.

Quod ergo Theologi melius sentientes cum Augustino dicunt, predestinationis causa præter unam diuinam voluntatem esse nullam, ita est accipiendū, ut nihil ex parte nostra procedere intelligamus omnes predestinationis effectus, cum quo habeant certam connexionē, atq; ideo totius predestinationis in nobis causam non esse querendam. Quum sententiam usq; adeò certam esse existimamus, ut opposita doctrina D. Pauli parum consona esse nobis videatur.

19 Ex hac autem sententia Augustini explicatione licet coniugere, solum fuisse inter ipsum et alios sanctos Patres, præsertim ex Gracis a de nomine controversiam. Hę enim predestinationis nomen, ut ultimi effectus præordinationem tantum significat usurpantes, merita prævisa predestinationis causam asseruerunt: quod verum est, ut vidimus, et sape coecissum ab Augstino. Ille verò nomine predestinationis latissimè reuens, ut omnes quos commemorauimus effectus complectitur, merito aliquid in nobis causam esse posse predestinationis negauit.

20 Sed tamen eo modo predestinationem accipiendo, minimè existimandum esse praedictos Patres causam in nobis predestinationis concessisse, vel ipse Augustinus multis contendit persuadere, nempe quibus, ut testatur ipse, optimè nota fuit regula fideli, quæ habet, neminem ex damnata peccati massa liberari, nisi quem gratia Dei misericordis erexerit, nullis in ipso proprio iustificationem meritis praecedentibus.

21 Non itaq; voluerunt causam primorum effectuum predestinationis in nobis as-

In multis libris quos dō hoc argumento scripsit, con. pelagi. vide peculia riter l. 1. ad simili. q. 2. Ad Rom. 9. & 11. ad Ephes. 1. 2. ad Tim. 1. a. Orig. sup. c. 9. ad Rom chris. homi. 52. in gen. & 18. Et ho. 1. 2. in epi. ad Heb. Damasc. l. 2. de fi de orthod. c. vltimo, & 1 4. c. 20. Idē videtur habe re Amb. ad Ro. 9. & Cy ril. in illud Malachia 1. Jacob dilexi. Et alia. 6l. de prædest. sanctori aliquoties, & l. de bono. perlè. c. 14. Et l. de præ destin. Dei in fine. 1. 1. de gratia Christi ca 44. Et l. de nat. & gra. capite 61.

signare, id quod manifeste cum veritate pugnat. Non enim potest in nobis aliquid reperiri, ad quod certo sequatur ipsa efficax Dei vocatio, et praeueniens gratia, cui homo actionibus supernaturabilibus fidei, caritatis et c. respondet, ipso Deo qui vocat simul adiuuante. Nemo namque vel mediocriter versatus in Scriptura nesciat, eum ipsam vocationem et operationes illas dona esse Dei, que nullatenus prius promeremur. Quis enim prius dedit ei et retribuetur? Atqui ut superius est dictum, haec omnia pertinent ad primum praedestinationis effectum.

22. *Equidem hoc ipsum videtur a Patribus in Conc. Trid. definitum cum declarant ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Iesum Christum praeuenienti gratia sumendum esse, ut sine iactura fidei exordium ipsius gratiae praeuenientis et vo-cantis in nobis constitutere nemini liceat. Eset enim nihil aliud, quam quod Patres definiunt negare, ipsam gratiam praeuenientem exordium iustificationis esse.*

23. *Praeclare sane D. Paulus id ipsum nobis innuit, appellans iustificatum hominem nouam creaturam. Nam sicut creatura sola Dei creantis operatione fit, nulla re proposita: Ita iustificatio ipsa initium non habet ex parte hominis, sed a gratia vocante et praeueniente ut a prima origine proficiatur: ad quod alibi quasi alludens idem Apostolus, cu (quod dicimus) gratiam nos consequi non ex operibus, ne quis glorietur, docuit, continuo adsecit, ipsius enim sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis.*

24. *Quod si ut antea est constitutum, idem prorsus est, praedestinationis, quo ad primum et alios omnes effectus, et ipsorum effectuum causam et initium in nobis assignare, procul dubio pericolo non caret illorum sententia, qui bonum usum liberi arbitrij, quo gratia Dei vocanti homo consentit, atq; ita locum ei praebet, ut in se sit efficax, et primus, praedestinationis effectus, causam meritoriam ex quadam congruitate praedestinationis constituent; Ponere enim coguntur in nobis aliquid iustificationis exordium.*

25. *Nec parum in eo errare videntur, quod contipiunt illam ipsam voluntatis confessionem, aut bonum usum ita a libero arbitrio proficiendi, quasi non eadem effectus sit ipsius met gratiae voantis et praeuenientis, (quod, cum inferius in quo consistat haec gratia vocans declarabimus, melius percipietur.) Itaq; fieri non potest, ut ea confessio omnes effectus praedestinationis præcedat tanquam causa, sicut est impossibile ut præcedat se ipsam, qua cum sit effectus gratiae, et supernaturale medium ad consequendam beatitudinem, hanc dubie est in effectibus praedestinationis numeranda.*

26. *Illi vero istorum imaginationem a veritate plurimum esse alienam nemo non videat, qui Concilij Arausidiani expressum canone attente legat. Si quis (verba concilij sunt) ut a peccatis purgemur voluntatem nostram Deum expectare contendit, et non eiā ut purgari velimus per Sancti Spiritus infusionem et operationem in nobis fieri confitetur, resistit Spiritus sancto per Salomonem dicenti: Preparatur ipsa voluntas a Domino. Et Apostolo salubriter prædicati: Deus est qui operatur in nobis velle et perficere.*

27. *Est quidem in nostra potestate illa coſenſio et bonus usus, non quod solo libero arbitrio illa præstemus, ut hi videantur falso existimasse, sed quod gratia illa Dei præueniens, qua hanc etiam confessionem in nobis efficit (ut inferius magis declarabitur) præsto nobis est ut coſentiamus, nisi eidem gratia resistere velimus. Quo fit ut ille bonus usus nihil aliud sit, quam ipsam actus penitentia et charitatis et c. quatenus a libero arbitrio proficiatur, non tamen sine gratiae præuenientis adiutorio. Itaq; est etiam praedestinationis effectus.*

28. *Ete-*

ere. 31. Trea. 5. Ioan.
Ad Rom. 2.
Cor. 3. ad Ephes. 2.
alibi.
I Rom. 11.
Is. 6. cap. 5.

Id Gal. 6.

Ad Ephes. 2.

Can. 4.

Proverb. 8.
Ad Philip. 2.

28 Eeenum hic bonus *v̄sus*, ad quem certo sequi debet iustificatio, et alij prædestinationis effectus (nā de alio bono *v̄su* non loquuntur, qui bonum *v̄sum* causam prædestinationis afferunt) actus aliquis esse debet, nullus autem actus est, ad quem tandem iustificatio certo sequatur, et alij prædestinationis effectus, præter pœnitentia, caritatis et alios huiusmodi supernaturales actus, existente simul finali perseverantia. Post quemcumq; enim alium actum bonum moralem potest homo gratiae resistere, cum quilibet aliis præcedat tempore ipsam iustificationem, quo sane tempore inhabilem se potest reddere ad gratiam recipienda. Itaq; ad nullum alium actum præter dictos certo sequitur iustificatio. Maneat ergo bonum *v̄sum* liberis arbitrii, ad quem iustificatio certo sequitur, causam esse non posse omnium effectuum prædestinationis, nempe quā unus est ex illis.

29 Illud præterea quod alij dicunt, Deum ideo prædestinare quosdam, quod præficiat eos gratia recepta bene *v̄suros*, nulla prorsus ratione fulcitur, cum illum bonum *v̄sum* gratiae aliqui effectus prædestinationis præcedant, tanquam eiusdem boni *v̄sus* causa, quorum proinde causa is ipse bonus *v̄sus* assignari recte non possit, atq; ideo nec totius prædestinationis.

V Erum quamuis ut est dictum, nihil ex parte nostra totam prædestinationem ut eius causa præcedat, aliquid tamen est in nostra potestate adiuuante Deo, quod in prævisione divina est coniunctam cum ipsa tota prædestinatione, nempe nostra cooperatio, qua diuina gratiae præuenienti atque vocanti finaliter perseverantes cooperamur, ratione cuius cooperationis, quoniam cum illa, infallibili lege misericordiae Dei, est tota prædestinatione coniuncta, et ipsa etiam prædestinatione, quo ad omnes eius effectus, est in nostra potestate cum gratia Dei. Quod nisi concedatur, difficillime declaretur, quomodo salutis consecratio sit in nostra potestate, cum eam nullus nisi præstipatus consequatur.

31 Certe si, ut omnes fatentur, eundē prorsus respectum nos habemus ad ipsam prædestinationem totam, quem ad omnes prædestinationis effectus, fateantur et illud necesse est, sicut omnes prædestinationis effectus cum cooperatione nostra sunt coniuncti, ita etiam in prævisione et volitione diuina (qua ad res ipsas prout sunt inter se connecta tendunt) nostram cooperationem cum tota prædestinatione coniunctā esse. Etenim se primum prædestinationis effectum, vocationem nempe efficacem (qua coniuncta est cum nostra consensione, qua persuasiōne intellectus voluntate respondemus) et reliquos ad unū omnes spectemas, compertum nobis erit, nihil in nobis Deum, quod ad salutem pertineat, ipsa prædestinatione sine nobis operari.

32 Quare licet nō ideo dicendū sit Deum homines prædestinare, quod diuina gratiae cooperatur (effet enim incidere in sententiā iam à nobis impugnatā) at illos et nō alios prædestinari, quos suę gratię cooperari, sive cōmunitibus, sive peculiari bus auxilijs prauentos Deus ab aeterno videt, non obscure videtur significasse D. Paulus illis verbis: Ad Rom. 8.2. ad Tim. 2. Quos præsciat et prædestinavit. Et alibi clarius. Si quis ergo emundauerit se ab istis, fiet vas in honorem.

3.3. Nec minus clare eandē coniunctionē nostrae cooperationis cū tota prædestinatione testatur D. August. cū tractans modū quem Deus habet in prædestinandis hominib⁹, Lib. de prædest. & gratia dicit taxat omnes effectus prædestinationis patens, qui (ut eius verbis patet) vocab⁹ tribuit signis

tionis munus debita deuotione suscepint, qui carnalibus non subingantur dilectebitis, alijsq; viis & peccatis illis ab Augustino suscepit commemoratis.

34. Ex hoc autem nihil minus sequitur quam hanc nostram cooperationem esse ipsius prædestinationis causam aut initium: sicut nec ex hac catholica assertione eum videlicet qui diuina gratia cooperatur iustificari, & nullum alium, mihi sequitur contra doctrinam fidei, dari in nobis iustificationis initium. Quemadmodum ergo factentur omnes verè catholici, processum iustificationis nostra, initium aut causam in nobis non habere, & tamen cum nostra cooperatione esse coniunctum: Ita est illis concedendum, quamvis in nobis non sit nostra prædestinationis causa seu initium, nibil minus eam cum nostra cooperatione in diuina prævisione esse coniunctam, nec hac fibe inuicem magis quam illa repugnare. Quinimò id videtur necessario ab omnibus suscipiendum, cum (ut sàpē est dictum) idem sit, quod ad præsentem disputationem accinet, de ipsa prædestinatione, quod de eius effectibus iudicium.

35. Id autem minus difficile videbitur illi, qui considerat, ita nostram cooperationem coniunctam esse cum tota prædestinatione, ut tamen sit quidam effectus ipsius itaq; nec potest esse eius conditio requisita: est enim hæc ipsa cooperatio ab ipsa gratia vocante & præueniente, ut ante est disputatum: Sed eatenus dicimus cum prædestinatione tota coniunctam esse, quatenus Dei infallibili ordinatione ita est constitutum, ut qui hanc cooperationem finalem adhibere visus fuerit ab aeterno, habiturus sit reliquos prædestinationis effectus, & ita sit prædestinatus, & nō alios, quod & evenit. Namq; in eo qui cooperatur respondens gratia præuenienti, iam est vocatio efficax, itaq; primum effectum prædestinationis & reliquos omnes habet, si finaliter Deo adiunxerit perseverare.

36. Quod verò hæc cooperatio sit effectus vocationis efficacis, ac proinde prædestinationis, minime impedit quo minus ratione illius ipsa vocatione efficax & tota prædestinatione sit in nostra potestate, eo modo qui sufficit ut salutem consequi possimus. Sufficiunt enim concursum causæ superioris, qui requisitus est ad operandum, eatenus esse in nostra potestate, quatenus Dei infallibili ordinatione ita est coniunctus cum concursu nostro (ut causæ cum effectu) ut verum sit dicere, si concursus inferioris causæ est, superioris etiam esse, & econtrario.

37. Hac enim ratione sufficient in nostra potestate esse concursum Dei requisitum ad exercendum quemcumq; actum naturalem, cuius tamen ille Dei concursus causa est procul dubio. Ea autem infallibili coniunctione similiiter sunt connexæ vocationis Dei efficacis & nostra cooperatio, ut ante est dictum. Itaq; ratione cooperationis, in nostra potestate est vocationis Dei efficax, ac proinde prædestinatione.

38. Ut igitur cum Augustino defendamus in nobis prædestinationis causam esse nullam, satis est dicere, non prius visum fuisse à Deo ab aeterno quod est in nostra potestate, quam nos prædestinasset. Quod verò nos prædestinans simul id non viderit (ratione illius mutua connexionis omnium effectuum cum nostra cooperatione, ut diximus) nec verum videtur, nec ad id defendendum necessario concedendum.

39. Cum verò Paulus inquit, Antequā quicquam boni aut malii fecisset Iacob, satis se dilectum, his quidem primis verbis explicare solum voluit, ab aeterno fuisse electum, antequam in tempore nasceretur, aut aliquid egisset. Nec ex his sumitur argumen-

nus ad probandum, non propter opera praevisa; sanguis propter causam, frusse electi.
Ita ita prius etiam prædestinatum fuisse quam fuerint visa sic concedendum: sed ex
his quia subdit, non ex operibus, sed ex uocante eō.

40 Sane si illorum verborum sensus est, Antequam prævisus fuisset operari, præde-
stinatum fuisse, ita ut illa prima verba intelligenda sint de prævisione, similiter eis cō-
ueneretur, prædestinatum fuisse, antequam prævisus fuisset natus secundum suum
esse naturale: nam etiam dicitur, antequam nati essent: id autem meritum ab omnibus
negatur. Sicut enim prius est esse naturale, quam supernaturalis prædestinationis ef-
fectus, ita etiam à Deo prius videtur.

41 Sed et fundamentum à multis doctissimisq. Theologis constitutum effecit, contra
fidem, videlicet, prius Deum vidisse omnia hominū peccata, quam Christum Domi-
num, aut quemcunq. alium prædestinasset: Similiter enim dicit ibi Paulus: antequā
quicquam mali. Illud autem Theologorum fundamentum verum et firmum
esse, non adeo obscure colligitur ex discursu D. Pauli in eodē capite, nempe qui electio-
nem afferit cum misericordia fuisse coniunctam. Quare ut ad misericordiam, ita etiā
ad electionem peccate præponuntur in diuina prævisione.

I. Illud porro eos qui percipunt quomodo, ut est explicatum, ratione cooperationis.
dicta, prædestinationis est in hominum potestate, vehementer potest consolari, quod
nullus est hominum ita à Deo necessarij et sufficientibus auxilijs desitus, qui
possit diuina gratia cooperando iustificari, et in accepta gratia, Deo adiuuante, per-
severare. Itaque nullus est, in cuius potestate cum diuina gratia non sit, esse prædesti-
natum; quod illud est cum eiusmodi cooperatione, infallibili Dei ordinatione coniur-
atum.

43 Quamuis enim multi sint aut fuerint, quibus media supernaturalia, quae sunt
ad salutem necessaria, actualiter Deus glorijs non concederit, est tamen paratissi-
mus, cum ij quod possunt, naturali lumine suffulti praestiterint, (quicquid illud sit,
nam certum est esse aliquid) quacunq. illis deunt auxilia ad salutem necessaria, certo,
sed liberaliter absq. ullis naturæ meritis conferre, per se, vel per alterum, que sua est
sapientia et potentia infinita.

44 Is autem modus in eiusmodi præparatione diuina voluntatis auxilia actualia
conferendi, procul dubio sufficit, ut hominibus prædicta cooperatio et salutis consecu-
tio sit possibilis, quantum est ex parte Dei: possunt enim aliquid facere, quo facto actu-
alia auxilia illis præsto erunt: et his habitis possunt cooperari, et cooperando possunt
consequi salutem.

45 Ex quo planū sit, minime supernaturalis Dei prouidentia suai dispositioni re-
pugnare, si ut mulcis, ita nō omnibus auxilia necessaria re ipsa omni tempore conferat.
Ab ea enim solum id requiritur, ut homini, qui suis viribus salute cōsequi nō potest,
Deus nō desit, quo minus sit illi id possibile diuino auxilio; Hoc vero Deum efficere
declaratum est sola illa voluntatis sua præparatione.

46 Non tamen inde inferas; Quid homines possunt facere naturaliter, quicquid illud
sit, ad quod auxilia sufficientia certo sequuntur, posse dici causam meritoriam ex con-
gratitate prædestinationis. Licet enim sequantur auxilia certo, que effectus sunt con-
tra munis prouidentia supernaturalium, non tamen certo ad id sequuntur prædestinationis

nis effectus. Nam et ipsi auxiliis habitis potest homo pro sua voluntate resisteret, ita ut in illo non sit vocatio efficax, nec alij effectus. Causa autem praedestinationis, ut initio est dictum, certam deberet habere connexionem cum omnibus effectibus praedestinationis.

47 Ex eo autem quod diximus, adultis predicta preparatione diuina voluntatis sufficienter de notitia fidei et alijs necessarijs ad salutem esse prouisum, sequitur praeterea paeris filijs infidelium, in quibus Euangely notitia non inest, sufficienter quoq; esse consultum, quippe illis unus est et sufficiens modus subueniendi mediocribus partibus. Quod vero cum illis, quibus eiusmodi auxilia re ipsa coferuntur, melius sit actum, quam cum his quibus modo praedito tantum, nemini potest esse dubium, sed id nunc disputamus, his etiam satis esse factum.

48 Quinino et illis etiam satis fit, qui in vtero materno vel parentum incuria sine baptismo est vita decedant, hoc ipso videlicet quod causa naturales Deus naturali prouidentia preparauit, quibus ede in lucem, et editi parentum cura (quam potuerunt adhibere) baptizari possent secundum ordinem supernaturalis prouidentie. Hoc enim sufficit, ut ex parte Dei salus illis absolute sit possibilis. Immutare autem aut impedire cursus eausarum naturalium, que id ne sit solent prohibere, ad supernaturalem prouidentiam non semper pertinet, cuius est perficere, non immutare ordinem naturae. Quod si id aliquando facit, ut cum illo qui rapitus est ne malitia mutaret intellectum eius, id ad auxilium quoddam specialissimum spectat, non necessarium ut sit possibilis salutis consecratio.

49 Et eadem ratione pater, etiam his, qui mortali peccato obstricti incident in amentiam, et ita non possunt resipiscere, satis esse factum, ut salutem consequi eis sit possibile: propterea quod Deus, quantum est ex se, ita naturali sua prouidentia naturalis hominis temperavit, et causas necessarias preparauit, ut liberum rationis usum conseruare posset homo, sive, in peccatum lapsus medijs supernaturalibus, que prestat sunt, posset resipiscere. Quod vero amentia causas naturales non impediuerit, minime prohibet, quo minus illis sit satis prouisum, nisi velis dicere, auxiliis etiam sufficientibus carere omnes qui moriuntur in peccato mortali, eo quod causas naturales mortis Deus non prohibuerit: Impossibilius enim est istis quam amentibus consequi salutem.

50 In quibus autem haec auxilia consistant, explicare (quod ad ea que de illis diximus, et ad alia omnia intelligenda perutile est) facilius erit, si quod Deus proponit fabri illis conferendis aduertamus, nimisrum, hominis voluntatem ad virtutum opera exercenda permouere. Itaque cum modus maxime naturalis excitandi voluntatem sit, intellectui persuadere, cuius est illam imperio suo mouere, ad haec auxilia pertinent primum varia argumenta, quibus Deus id efficere sonatur.

51 Huiusmodi est illuminatio interior, vel exterior, cum Deus per se vel per aliud hominem docet alias veritates, quarum cognitione impellitur ad bene operandum. Talis est illuminatio fidei. Huc etiam spectant opera quedam diuina prouidentiae, quibus in homine variae affectiones excitantur, vel amoris, vel timoris, que plurimum conferunt ad permouendum intellectum, et vitam recte instituendam. Cuiusmodi sunt Dei beneficia, miracula, extraordinarij casus, getationum permisso et id genus alia.

52 Preter haec autem quia ad intellectum spectant, ad haec auxilia pertinent aliud. lis quedam motio voluntatis, qua Deus hominem non resistentem adiuuat, ut illis auxiliis dictis, ac proinde gratie vocanti, qua in his consistit, consentiendo voluntate respondeat: Quae motio cum adeat (adeat autem quandocumq; homo non resistit) tum deum est vocatio efficax, quam diximus saepe esse primum effectum prædestinationis in eo qui finaliter perseverat.

53 Eam enim actualem motionem voluntatis, præter intellectus illuminationem, esse necessariam (quod aliqui minus considerate negare videntur) præclarè confirmat D. Aug. ex eo, quod David postquam eam illuminationem petierat, dicens: Da mihi intellectum et scrutabor legem tuam, et custodiā illam in toto corde meo: ad- dit præterea, eiusmodi motionem postulans; Inclina cor meum in testimonia tua.

54 Hæc igitur ad hunc modum explicata auxilia nulli Deum statuisse negare afferimus. Quod id multis ijsq; non obscuris scriptura locis significari videatur. Quod si eadem scriptura in equaliter diuinam gratiam omnibus adesse, vel etiam aliquando aliquibus negari indicatur, eiusmodi inegalitatem vel in modo conferendi ea ipsa sufficiencia et necessaria auxilia, vel etiam in diversis motiis, quæ ad hominem existantur a Deo adhibentur, constitere existimamus. Est enim in ipsis motiis, ut pa- tore potest ex dictis, et in modo conferendi magna latitudo.

55 Gratiam præterea hominibus, qui in scriptura dicuntur indurati, negari confi- temur, non illam quidem necessariam et communem, sed peculiarem quandam et ab- undantem, qua Deus, quæ sua est sapientia et potentia summa, hominem ad se ita attrahit, ut attractus, certissimo, sponte tamen post illum currat. Itaque præterea Deus hominem indurare dicitur, quod hanc specialissimam gratiam illi negat, quæ si adesse, cor ipsius facile emolliret, vi differit D. Augustinus. Sic induratum fuit cor Pharaonis, quem nihil minus gratia sufficienti, qua conuerti potuit, desitutum non fuisse, et ex Scriptura colligi videtur, et idem Augustinus præclaris argumentis, (quicquid alij ex alijs Augustini locis colligant) conatur ostendere.

De prædest. &
gratia c. 11. et 12
Psal. 118.

Pial. 144. Ezech.
18. Luc. 11.

Rom. 2. 2. Pet. 3.
Iacob. 1. Et idē

colligi videotur omnib. locis, qui bus Deo omnibus precepta imponit, oes ad poenitentiā hortatur. Exod. 9. ad Re- manos. 3. 1.

1. de præd. &
gratia cap. 4.
Exod. 9.

1. de præd. &
gratia c. 14. et 15

EX dictis omnino consequitur, quia maiis ex parte voluntatis illorum qui prædesti- natur, nulla possit assignari causa cur prædestinentur, in eorum tamen qui à Deo non prædestinantur voluntatibus causam esse, ob quam non prædestinentur, nimurum quia diuina gratia, quæ omnibus præsto adeat, non cooperantur: cum qua quidem coo- peratione, ipsorum prædestinationis coniuncta fuisset, ut antè est declaratum.

57 Quemadmodum, licet ex parte voluntatis illorum qui insificantur (est enim, ut initio possum est, eodem modo de prædestinatione, et de eius effectibus loquendum) non posset insificantis initium assignari: at vero in his qui non insificantur, cur no- zificantur, atque adeo cur alios prædestinationis effectus reip'sa non habeant, causam ponimus, nempe quia diuina gratia cooperando non respondent: Ut verissime dictum. Observez 13. sit, ex nobis esse nostram perditionem, in Deo tantummodo auxilium nostrum: et il- lud ab Augustino: Qui liberatur, gratiam diligit; qui non liberatur, debitum agnoscet.

1. debono per-
fici. cap. 8.

58 Etenim si nullo habito respectu liberæ hominum vel cooperationis cum gratia vel repugnantia, Deus gloriosus à se solo motus quodam non prædestinaret, fateri cogere-

2. Cor. 5.

cogeremur. Deum consilio eiusmodi non prædestinatio salutem reddere impossibilem, nempe qui illos absq; aliqua in ipsis causa, prædestinationes ad salutem consequendam omisso necessaria non dignatur: Id autem cum à divina benignitate alienum est, tunc verò meritis Christi Domini maximè videtur repugnare, quia ut pro omnibus mortuus est, ita etiam omnibus meruit, ut quantum est ex parte Dei, salus impossibilis esset nemini.

Ad Rom. 9.

59. Nee vero D. Paulus, cum causam quare aliquis non prædestinetur, sicut etiam quare prædestinetur, ad solam diuinam voluntatem referre videtur, ita est intelligendus, quasi velit cur absolute non prædestinetur in ipso causam esse nullam: sed comparatione facta duorum, quorū neuter communib; auxilijs cooperatur, cum unius, specialissima quedam auxilia ei conferendo, quibus tandem cooperatur, misereatur, et illum prædestinet, cur similiter non misereatur alterius, quem indurat, speciem illam gratiam qua emollietur ei negando, causam in eiusmodi indurato et non prædestinato docet esse nullam: Quamuis absolute loquendo causa cur illum non prædestinet sufficiens fuerit, quod communib; auxilijs non fuerit cooperatus.

60. Penultimum enim interest, si dicas: quod non cooperetur non prædestinatus, causam esse cur absolute non prædestinetur: et, causam esse cur potius ipse quam alius non prædestinetur. Ad primum enim satis est, eam causam esse de se, ut non prædestinetur, sufficientem, quamvis eadem sit in alijs, qui nibilominus singulari misericordia prædestinantur: Ut secundum vero recte diceretur, oportebat eiusmodi causam non prædestinato cum nullo prædestinato esse communem, quod non contingit, ut diximus, in proposito.

61. Quemadmodum (si exemplum placet) qui grauiissime offendit regiam maiestatem, sufficienter meruit ut in se Rex animaduerteret sententia capit: Cur vero potius ipse, quam alter, qui aequa fuit Regi iniurius, et vita liberaliter est donatus, capite plecteretur, eo criminis non meruit, sed totum id possum fuit in Regis voluntate.

62. Atque in eo quidē sensu verba D. Pauli esse accipienda facile intelligit, quod totum illud caput attente perlegerit; nempe qui causam quare unum induret, et alterius misereatur ad diuinam voluntatem solam referens, satis clare ostendit, causam sufficientem ob quam induretur, peccata esse ipsius, qua ad indurationem præponuntur, sicut etiam ad misericordiam. Cur vero ille potius induretur, quam alter cuius miseretur. Deus, in quo etiam peccata præudentur, praeter diuinam voluntatem, nullam esse causam.

Ad Rom. 9.

63. Itaque merito in glossa ordinaria ex illo discurso Pauli sic concluditur: Constat, quia nullus liberatur nisi gratuita misericordia, nullus damnatur nisi aquifera iustitia, sed cur hanc magis quam bene liberet; scrutetur qui potest tam profundum iudicium, verum etenim caueat precipitum. Atque eodem proposito modo D. Augustinum, et D. Thomam intelligendos esse, ubi causam quare aliquis non prædestinetur diuinam voluntatem absquant, aperte ostendit ille modus loquendi D. Augustini, D. etiam Thome familiaris: Quare hunc trahat, et illum non trahat, noli velle indicare, si non vis errare.

Tract. 26. super
Iohann.

R Esse autem plurimum declarabo, et prædestinatis cooperationem, etiam sicut pro-
destinatio in diuina premissione coniunctam fuisse, quamvis non ut causam,
et quare aliquis non prædestinetur causam esse, quod nobis diuina gratia cooperari, ad intelligendum, quomodo quamvis prædestinatus certissimo sit salutem adeptus,
et non prædestinatus certissime sit a gloria arcendus, nihilominus et ille libere
saluabitur, et hic etiam libere celestem hereditatem amat.

65 Sicut enim liberum est uniusque cooperari aut non cooperari, ita etiam ra-
zione huius cooperationis aut repugnantia, liberum est uniusque se esse prædestina-
tum, aut non prædestinatum, quod est cum tali cooperatione aut repugnantia coniun-
ctum, quamvis diversimode, eo quod cooperatio non est causa prædestinationis, ut est
declaratum. Quod vero est alicui liberum, necessitatem illi imponere ex suppositio-
ne potest, absolutam non potest.

66 Evidem bis qui existimant prædestinationem, aut non prædestinationem (li-
cet enim sic reprobationem negatinam appellare, de qua nunc agimus, nam de ea quæ
vere et proprio est reprobatio postea) omnino nostram cooperationem, aut liberi arbitrii
repugnantiam antecedere in diuina premissione, difficile foret declarare, quo pacto
prædestinatione aut non prædestinatione necessitatem absolutam non imponat.

67 Eset enim tunc suppositio prædestinationis (et idem est intelligendum suo mo-
do in non prædestinato) prædestinato necessaria, si cum eo quod est in eius potestate
non est coniuncta. Itaque quid ad illam certo sequeretur, perinde illi necessarium es-
set, atque ipsa suppositio. Suppositio enim tunc solum necessarium secundum quid ef-
ficit, et libertatem non tollit, cum fuit in operantis potestate, illam non extitisse, et
est illi libera : ut cuicunque sunt in promptu exempla.

68 Ea vero coniunctio quam nos ponimus, et libertati nostræ plurimum patroci-
natur, et ineptam reddit illorum argumentationem, qui in hunc modum apud se ra-
tiocinantur: Si prædestinatus sum, quicquid faciam certissimo saluabor, itaque non
est opus de bonis operibus esse sollicitum; Si in prædestinorum numero non sum,
certissime condemnabor: Consultum igitur erit mihi indulgere, et dum hac luce
vixit à creatulis voluptatem quam potero percipere, quippe illa post hanc vitam care-
bo in sempiternum.

69 Ecquis non videat, stultam esse eiusmodi illationem, qui consideret (quod di-
ctum est) et ipsam prædestinationem, aut non prædestinationem, ac proinde ipsius
certitudinem cum eo quod nos in vita gesserimus esse coniunctam? Quanto reclusus sic
apud se quisque cogitat: si illum Deus ab aeterno prædestinat, ut ante dictum est,
quem præuidet gratia, quæ omnibus praesto est, cooperari, et alius non prædestinatus,
quoniam eidem gratia repugnare videt, conandum mihi erit ad eam gratia coopera-
tionem præstandam studiose vivendo, ut verum sit me ab aeterno esse prædestina-
tum. Talem enim me Deum ab aeterno præuidisse verum erit, quem ego in vita
me præstitero. Itaque si bene me gessero, prædestinatus sum, abstinentiamq[ue] præter-
rea mihi semper erit à peccatis, ne si hanc vitam in peccatis finiam (ut fieri potest omni-
bora) ab aeterno visus sum finaliter non cooperans, et ita sum non prædestinatus.

70 Sed age iam expressius illi coram me arguento satisfaciamus, ad singula mem-

bra respondendo. Si sum prædestinatus (inquis) non est quod bene operer, quia quodcumque, certissimo saluabor. Imo vero, si prædestinatus es, oportet ut bene opereris, quia ut iam ostendimus late, nullus est prædestinatus, nisi qui præiusus est in hac vita finaliter bene operari. Et quoniam incertus es qua hora è vita decedes, semper tibi est bene operandum, ne ad extreum non cooperans inueniaris, et ita falsum sit quod supponebas te esse prædestinatum.

71 *Illa vero altera collectio quantum habet ponderis, vel potius quantum cecitatis & tenebrarum? cum sic inquis: Si non sum prædestinatus, confutum erit perfici creaturis quantumvis peccem, quandoquidem postea sum aeterno afficiendus supplicio. Haud enim minus stulte quis colligeret in hunc modum; Si suspendendus sum propter adulterium vel furtum quod sum commissurus, volo expere delectationem ex furto aut adulterio, quandoquidem sum suspendendus. Sedee, si suspendendus es, propter furtum quod committes es suspendendus, non igitur furoris, et non suspendere.*

72 *Sic igitur et tu accipe, quicunque ea argumentatione permotus, ex adulterio, aut alijs peccatorum generibus voluptatem vis percipere. Si non prædestinatus es, et ad eternum supplicium destinatus, hoc erit, quia in hac vita diuina gratia refises, et varijs peccatorum generibus te contaminabis, ut est disputatum. Auerte igitur a malo, cooperare gratia, et fac bonitatem, et non eris in non prædestinorum numero. Maneat igitur, illo dilemmate minime bonorum operum studium retardari, sed eo ipso excitandum potius et confirmandum esse.*

Diximus ante prædestinationem esse certam, hoc non ita esse accipiemus, ut prædestinatus semper esse in gratia Dei intelligatur, nec ex illa unquam posse excidere, ut *V* *V* *iclephus* est mentitus, aperte conuincunt prædestinatores multa exempla, qui aliquando multis et gracibus peccatis fuere obstrati. Certe David extra gratiam fuit, cum adulterij et homicidij crimen admisi: Es Petrus etiam, qui unus a illa voce percussus Christum Dominum perneggauit.

2. Reg. 11.
Matth. 26.

3. ad Timoch. 1.
Lucas 7.

74 Paulus præterea blasphemus quondam, et Ecclesia persecutor, haud dubie gratia aliquando caruit. Ut interinde Magdalena daceamus, quae fuerat in ciuitate peccatrix, aliisque per multis. At hos omnes prædestinatos fuisse negare, insignis est impudentia: Veleinsmodi scelerata mortalia non fuisse, quae cum gratia pungent, affirmare, insignis ignorantia. Nihil enim absurdius dici potest, quam illecebros Magdalene, latronis farta, Pauli blasphemias, Davidis adulteria, et alia id genus prædestinatorum peccata, letalia non fuisse.

75 Quid quod cum *V* *V* *iclephus* similiter dicat, reprobos semper esse extragratiani Dei, illud absurdum scqueretur, nulli unquam hominum in Ecclesia medijs Sacramentis, aut paenitentia salutem obtigisse, quippe qui omnes vel prædestinati sunt, itaque si, (ut vult *V* *iclephus*.) semper sunt in gratia, nunquam eam recuperant: Vel reprobis, qui ad illam, *V* *V* *iclephi* sententia, nunquam acceptantur.

Sap. 10.

76 Sed et Adam (quem prædestinatum fuisse constat) letaliter non peccasset, sicut, uniuersa religio Christiana concideret. Fallitur ergo *V* *V* *iclephus*: Nam esse prædestinationem certam nihil est aliud, quam effectus prædestinationis, quos initio communis.

Connameranumus, statutis temporibus in praedestinato certos fore, quod constat posse euenire, quamvis ad tempus praedestinatus letalia sceleria suscipiat, et a gratia tada.

77. *Est præterea certus numerus praedestinatorum ab æterno à Deo cognitus, ita ut non solum praesciverit quot, sed etiam qui et quales sint saluandi. Nec aliqua hominem saluum fore existimandum est, qui ab æterno non sit à Deo praedestinatus. Ut enim id totius Ecclesiæ confessione firmatum non esset, manifesta sane ratione conuinceretur.*

78. *Nam quicquid in tempore aliquo contingit boni, subiectum est diuina prouidentia, quam nibi fugit, et est æterna sicut Deus. Quicunq; igitur aliquando salutem ultimam per media supernaturalia consequitur, diuina prouidentia est ad illam consequendam ordinatus ab æterno, quod est esse praedestinatum. Valeant igitur, qui præter praedestinatos et reprobos tertiam nescio quam hominum classem ponunt, ex qua tamen multos saluos fore imaginantur, qui non sunt praedestinati.*

79. *Quantus autem sit numerus praedestinatorum, varij varie existimorunt. Quisdam tot homines saluandos esse, quot Angeli ceciderunt: Alij tot, quot Angeli remanserunt, et præterea tot, quot Angeli fuerunt creati. Sed melius dicitur (inquit prudenter S. Thomas) soli Deo cognitum esse numerum electorum, in superna felicitate locandum.*

80. *Quis verò ad numerum praedestinatorum pertineat, vñq; adeo vniuersi mortales sunt incerti, ut nulli citra specialem Dei revelationem notum esse possit. Recte Bernardus de celesti generatione Electorum disputans, Generationem (inquit) istam quis enarrabit? Quis potest dicere, ego de Electis sum, ego de praedestinatis ad vitam, ego de numero filiorum, reclamante scriptura: Nescit homo an amore dignus sit, an odio, sed omnia in futurum seruantur incerta.*

81. *Spiritu ergo sancto illis omnes contradicunt, quæ temeraria quadam fiducia subnixi, ignorantē quid superuentura pariat dies, in crastinum gloriantur, seq; certò praedestinatos et perseveraturos iactant vanissime. Quis, quòd de beatitudine consequenda sibi videntur esse certiores, è magis ab illa sunt alieni, nempe, que semper defensantes sollicitus et suspensus, non semper leviter securis est promissa. Nam beatus vir, qui semper est paupērus.*

82. *Extans ad horum temeritatem retundendas Sanctorum Patrum accommodatiséma sententias, ut nihil præterea à nobis in eo genere requiratur. Liceret tamen hinc colligere, quam vanas siuillorū fides, qua eos, ut ipsi testantur, impellat, ad credendum se in ea fide certò permanentes, atq; id est praedestinatos. Quod minimè certum esse compertum est, vel ipsa experientia docente, quam plurimos ab ea fide, vel persilia potius ad aliam fuisse convertos. Evidem verò qua falsa nitantur, firmam esse non posse, nemo est, qui non videat.*

83. *Ceterum quaminus, ut est dictum, nullus sine revelatione de praedestinatione posset esse certus, licet tamen ex quibusdam signis de praedestinatione facere conjecturam id quod plerique S. patribus fecerent. Nec enim, ut præclarè differit Bernardus, absq; testimoniai consolationis reliquit electos suos hac in re Deum. Eius verò rei argumenta cum multa sunt, tunc illa præcipue, que ex his virtutibus pecuntur, quarum suis dios singulare beatos predicator Christus Dominus.*

Sermo pri. Seg-
tuag.

Eccl. 9.

Prouer. 27.

Prouer. 28.

Aug. de bono
perf. c. 3. 13. &c.
22. Cyp. l. 1. Epi-
stolarum, ep. 5.
Hieron. in illa
verba : nemo
scit, &c. eccl. 9.
Hila. in illa ver-
ba Psal. 118. Et
ne auferas de ore
meo verbum
veritatis &c. Bernh.
ser. 1. sept. Greg.
30. moral. c. 32.
& alii.
Sermo 1. in oœ.
Pascæ.
Matth. 5.

Ex his quæ de prædestinatis & nō prædestinatis sunt dicta, facilius intelligentur pauca quædā, quæ de reprobatione dicenda restant. Et ut ab eius ratione ordiamur, Reprobationē actū diuini intellectus esse dicimus, quo firmiter statuit Deus, reproborum peccata permittere, & propter illa eos à regno excludere, in aeternumq. punire. Eduic intellectus diuini operationi, in qua propria reprobationis ratio sita est, adiuncta est alia diuina voluntatis, qua Deus quod intellectus circa reprobos ordinat, efficaciter vult executioni mandari, ut suo modo de prædestinatione diximus.

85. Itaq. duo sunt reprobationis effectus, permissio peccatorum, & eterna punitio. Reproborum enim peccata, reprobationis effectus esse perinde repugnat, atq. ipsam Deum causam esse peccatorum, cuius est ea actio, quæ reprobatio est propriæ. Et sane illorum peccata minime diuina voluntate consentiente patrari à reprobus, satis aperit.

Ad Romanos 9. ostendit D. Paulus, dicens: *Volens Deus ostendere iram, & notam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vas iræ parata in interitum. Quid enim in multis patientia sustinet Deus, haud dubie alienum est ab eius voluntate.*

86. Ne vero quispiam in eo facile decipiatur, illud est ante oculos habendum, peccata reproborum minime ad illorum punitionem ut media in finem ordinari. Si enī ista esset, difficile foret explicare, quomodo idem Deus, qui efficaciter vult reprobos patiri, consequenter peccata illorum non velit, cum finis voluntas sine volitione mediæ sum ad eum finem necessariorum non constet.

87. Securis autem res se haber. Nam cùm peccata sint mala simpliciter, & contra verò bona punitio, impossibile est ut tanquam media perse in illam ordinentur: Sed sunt quid necesse sibi presuppositum ad ipsam punitionem, quod tamen evenit præter ipsius Dei punitientis intentionem: Id autem quod quoniam modo ad aliud est prærequisitum, non est necesse in illius voluntatem cadere, qui vult quod est ultimum, nisi eadem ratione velis dicere, Gubernatorem ciuitatis, qui efficaciter latrocinia vult patiri, latronem etiam voluntate atq. consensu esse oportere.

88. Sed nec quamvis peccatorum permissionem, effectum reprobationis esse, est intelligendum: sed illam duntaxat, quæ opponitur dono cuiusdam specialissima gratia, quam si Deus elargiri vellet, vel in peccata reprobis non incideret, vel lapsus certissimo, fronte tamen sua ab illis resurgeret. Ea verò permissione, quæ concussum Dei opponitur, quo Deus efficaciam naturalium causarum impediendo, peccata posset prohibere, non est reprobationis effectus, sed communis est naturalis prouidentia, qua Deus statuit, causas inferiores communiter non impedire, quo minus iuxta conditionem sue naturæ, vel naturalem, vel liberam operentur. Itaq. hominem liberum eadem naturæ prouidentia peccare permittit.

89. Cum igitur permissione Dei, quæ effectus reprobationis est, concussum supernaturali debeat opponi, (nempe que ad prouidentiam supernaturalem, qualis est reprobatio, spectat) & gratia sufficiens ac necessaria minime opponatur, quippe hæc omnibus etiam reprobus præsto adest, ut ante est disputatum, necesse est permissionem hanc in eo consistere, quod Deus specialissimam illam gratiam multis prædestinaturum, donatam, reprobus neget.

90. Quo sit, ut induratio & obrogatio (que in huic modi gratia subtractione consistit,

fit, que vel cor reprobi emolliretur, vel intellectus illuminaretur, ut dictum est an- De præd. & gratia, c. 4.
te ex Augustino) dicenda non sine reprobationis effectus distincti à permissione. Ea
namq. ipsa permissione tunc induratio dicitur, cum efficacissima salutis media reprobis
repudiat, et communis et sufficientis gratiae grauiissima peccata committendo resistit.

91. *Hinc pater clarè, quid est quod in dubium vocatur, cum queritur à Theologis,*
an tacitus reprobationis causa sit in reprobi voluntate posita. Sicut enim de prædesti-
natione diximus, ita etiam huc non de ipsa reprobatione in se, sed de ipsius effectibus
dubitatur. Ad eam autem questionem nos ita respondemus, videlicet illa peccata,
cum quibus reprobi è vita decedunt, sive ea actualia sint, sive originalia, causam esse
sufficientem totius reprobationis.

92. *Eenim quod ad ultimum effectum reprobationis, punitionem nempe attinet,*
peccata reprobi causam esse sua reprobationis, nemo est qui neget. Sequitur enim
aperie ex eo quod fide est certum, nullum nisi propter peccata in aeternum puniri, et à
regno exclusi post hanc vitam. De permissione vero, quam alium effectum repara-
tionis esse diximus, id etiam verum esse comperiet, quis aliqua Scriptura loca conside-
ret, quibus derelictio Dei, induratio et obsecratio, et alia id genus, que nisi de ea per-
missione intelligi non possunt, in hominum peccata, tanquam in causam referuntur.
Sed ex Augustino nihil est frequentius in omnibus fere libris, quos de hoc argumendo
conscriptis, quam prædestinatos hortari ad gratiam sibi sine ullis meritis factam suspi-
cendam, et reprobos ad iustitiam, qua iustissimè à Deo deseruntur et reprobantur,
cognoscendam.

93. *Illi qui permissionem peccatorum non distinguunt, sed illam permissionem,*
quam nos ante communis prouidentia effectum esse diximus, effectum reprobationis
esse putant, difficile videtur ad credendum peccata causam esse totius reprobationis,
nempe que non videntur causam esse posse permissionis, que necessaria fuit, ut ea ipsa
peccata patrarentur.

94. *Nihil vero est difficile intellectu, quomodo possint esse causa permissionis, spe-*
cialissime gratia opposite, quam duntaxat dictum est ante ad reprobationem pertine-
re. Nemo enim non capiat Pharaonem præcedentibus peccatis à se commissis, Deo na-
turali prouidentia id volente permittere, dignum se prebuisse, cui Deus vellat specia-
lisimam negare gratiam, et quem induraret, ut disputat Augustinus.

95. *Est præterea ut prædestination, sic etiam reprobatio certa, non quod, ut fingit*
VVicelphus, reprobis semper sit sine gratia, qua sine dubio aliquando Lucifer, Saul,
Iudas, ut de alijs reprobis nihil dicamus, excellueré, sed quod certò specialissima gratia
finaliter carere debeat, et sit propter peccata condemnandus. Hanc vero reprobationis
certitudinem vix illi possint explicare, qui sine præscientia peccatorum Deum homi-
nem reprobare asserunt.

96. *Nam seclusa illa præscientia, nullus actus est in Deo, ad cuius certitudinem re-*
quiratur, ut reprobis finaliter habeat peccata. Deus enim hominem reprobans, nul-
lus actum habet voluntatis erga reprobi peccata, ut ante est dictum: Itaq. nec certum
est, reprobum esse condemnandum, etiam supposita reprobatione in Deo, cum nullus,
nisi habens finaliter peccata, condemnetur.

97. *Nec satis illi secesserat si dicant, propriarientur fore peccata in reprobo, quod*

Exod. 9. Sap. 2. Isa. 1. &
42. ad Rom. 1. Et 2. ad
Thessal. 2. & alias saepe.

Lib. de bono perseue. c. 8.
& l. de præd. & gratia, c.
5. 9. 13. & 14. & l. de pre-
destinat. Dei in fine, &
lib. 6. Hypog. circa medi-
um. & Ezech. c. 94. & 9 8
& alibi.

Ezech. 28. perfectus in

vix tuis suis &c. Quod
intelligit August. de Lu-
cifero, l. 20. sup. gen. c. 24.
Et D. Hierony. in illi lo-
cum de Saule 1. Reg. 9.
Nō erat in Israël vir me-
lior illo. De Iuda colli-
gitur Ioan. 7. Quos de-
disti mihi ego custodii,
& nemo ex eis perire ni-
si filius perditionis. Si fu-
it datus Christo à patre
in Apostolum, ergo fuit
aliquando in gratia.

Deus ita permittere reprobum labi in ea, quam illum reprobat. Non ita vult id permittere, ut tamen gratiam necessariam ad ea vita bona ei nihilominus concedat (est enim hoc omnibus communis, ut dictum est supra) sed specialissimam dunt axat gratiam abundantem illam quidem, minime tamen ad vitam peccata necessariam negare statuit. Itaque cum non obstante ea permissione habeat reprobis gratiam sufficientem et necessariam ad fugienda peccata, ex ea permissione minime certo sequitur, cum ad finem vitae peccatis obnoxium esse futurum.

98 Quomodo autem certitudo reprobationis libertati reprobri non repugnet, facilius intelligitur ab eo qui aduertit quod dictum est, reprobationem à peccatis ut à causa dependere. Quare sicut reprobo peccare liberum est, sic etiam et esse reprobum, id quod ipsa peccata libere commissa antecedunt in diuina præfinitione. Id autem quod est alii liberum, necessitatem eidem imponere non posse dictum est superius.

99 Quoniam vero in multis predestinationum, qui specialissima gratia fuerunt praesenti, Deus ab aeterno tot, vel plura et maiora peccata vidit, quam in reprobis multis, quamvis reproborum peccata sufficiens causa fuerint ut reprobarentur absolute, non tamen cur potius ipsi quam alijs iisdem criminibus obnoxij: plurimum enim interesse hoc aut illud dicere, supra cum de reprobatione negativa, seu non predestinatione agebamus est declaratum. Ex quo palam sit, quid velit D. Paulus, quid D. Augustinus, quid denique alijs ex patribus intelligent, cum in peccatis reproborum causam sue reprobationis minime ponere videntur.

100 Tandem quod a nobis de predestinatione et reprobatione dictum est: ex omnibus hominibus quos Deus ab aeterno varijs peccatorum generibus obstrictos praedit, quosdam sine ullis ipsorum meritis elegisse, vel auxilia communia fortiora, et efficaciori modo conferendo, vel etiam superabundantia quedam elargiendo: quosdam vero quod non cooperarentur communis gratiae non predestinasse, vel etiam propter aliorum incuriam, aut naturae defectum, prohibentem, ne media supernaturalia applicarentur (ut ita parvulos comprehendamus) et hos omnes propter eorum peccata inflissime reprobasse, omnibus tamen sufficienter, quo salutem possint consequi, operari ferre, et breuiter et præclare complexus fuisse videtur D. Augustinus, cum inquit:

De his quibus penam severitas iusta decreuerat, secundum ineffabilem dispositionis occulte misericordiam, elegit ipsa que faceret in honorem, et alios a ventura ira dono gratuita vocationis absoluit, alios derelinquens ad aequalitatis iudicium referuauit, nulli tamen agnoscenda veritatis abstudit facultatem. Et ita plenitudo diuinae præscientie, in alios manente iustitia, in alios gratia profluente completa est.

L AVS DEO VIRGINIQUE MATERI

